

Pagna ewlenija>Drittijietek>Il-Vittmi ta' delitti(ghalkemm hawnhekk tista' tfisser ukoll tal-kriminalità)>Kumpens>

Talba għall-ħlas tad-danni minghand min ikun wettaq ir-reat

Talba għall-ħlas tad-danni minghand min ikun wettaq ir-reat

Svezja

Kif nista' nressaq talba għad-danni jew mezzi oħra ta' rimedju/sodisfazzjon minn awtur tar-reat fi proċess (proċedimenti kriminali), u lil min għandi nindirizza din it-talba?

L-ewwel għandek tmur għand il-pulizija jew l-uffiċċju tal-prosekutur. Dawn għandhom ukoll l-obbligu li jinvestigaw it-talbiet għal ħsarat minn parti li sofriet dannu. Jekk ma jkollokx assistenza ta' rappreżentant legali tiegħek stess waqt il-proċess, il-prosekutur għandu generalment jgħin ukoll biex tittiehed azzjoni fuq it-talba tal-attur kontra l-awtur tar-reat jekk dan isir b'rabta ma' każ kriminali.

F'liema punt fil-proċedimenti kriminali għandi nipprezenta talba?

Din għandha tiġi pprezentata kmieni kemm jista' jkun waqt l-investigazzjoni tal-pulizija sabiex tkun tista' tiġi investigata t-talba u tingabar l-evidenza. Madankollu, huwa possibbli, li tiġi pprezentata talba eżatt qabel il-bidu tal-proċedimenti kriminali fi-każ kriminali.

X'nista' nitlob fit-talba u kif għandi nipprezentaha (nindika ammont totali u/jew nispeċifika t-telf individwali, il-profitti mitlufa u l-imgħax)?

Il-ligi Żvediza dwar id-delitti hija bbażata fuq ir-reparazzjonijiet – kemm jista' jkun, parti li sofriet dannu, għandha titqiegħed fl-istess sitwazzjoni finanzjarja daqslikienu l-ħsara jew id-dannu ma seħħ. Dan ifisser li tista' ssir talba għad-danni għat-telf finanzjarju kollu kkawżat mill-ħsara jew dannu inkwistjoni.

Madankollu, il-parti li sofriet dannu, għandha l-obbligu li tillimita l-ħsara fejn possibbli.

Jista' jingħata kumpens għal ħsarat għal:

korrimment personali, li jinkludi spejjeż (għall-kura tas-saħħa, eċċ.), kumpens għal telf ta' qligħ, tbatija fiżika u mentali ta' natura temporanja (uġiġh u tbatija), kumpens għal deformitajiet permanenti (sfregju) u diżabilitajiet permanenti (inkapaċità);

ksur tal-integrità personali, meta r-reat ijimmira l-persuna, il-libertà, il-paċi jew l-unur tal-vittima u l-ksur ikun serju;

dannu materjali, eż. minn proprjetà misruqa li jew jsirilha dannu;

ħsara purament finanzjarja, jiġifieri dannu purament finanzjarju li jirriżulta, pereżempju, fil-każ ta' frodi jew approprjazzjoni indebita.

It-talba għandha tiġi speċifikata taħt l-intestaturi rilevanti mbagħad għandu jiġi pprovdut sommarju tat-talba kollha. Ir-rikorrent huwa intitolat għal imgħax mill-jum tar-reat jew data sussegwenti oħra li fiha seħħ id-dannu. Talba għal imgħax għandha tiġi pprezentata wkoll sabiex il-qorti tiddeċiedi dwarha.

Hemm formola speċifika għal talbiet bħal dawn?

Il-pulizija u l-uffiċċju tal-prosekutur għandhom formoli speċifiċi għal talbiet ta' delitt li tista' tuża.

Liema evidenza jeħtieġ li nipprezenta biex insostni t-talba tiegħi?

Xi wħud mill-evidenza li hija meħtieġa biex jingħata kumpens għall-ħsarat normalment tiġi inkluda fl-investigazzjoni tal-pulizija u l-prosekutur jista' joqgħod fuqha biex isostni l-allegazzjoni. Pereżempju, dan japplika għaċ-ċirkostanzi tar-reat u d-dannu kkawżat mir-reat.

L-attur jeħtieġ ikun jista' jipprezenta evidenza li tkopri t-talbiet tiegħu/tagħha, pereżempju, evidenza ta' spejjeż (irċevuti), telf ta' qligħ (evidenza tal-korrimment /liv minħabba mard u l-introjtu li ntilef), id-dannu materjali (dokumentazzjoni li turi l-valur tal-proprjetà li jsirilha dannu jew l-ispiza tat-tiswiġa/id-deprezzament tal-proprjetà li jsirilha dannu).

Fil-każ ta' ħsarat għal vjolazzjoni, l-attur m'għandux bżonn jipprezenta xi evidenza speċjali. Il-kumpens għal vjolazzjoni ser ikun konformi mal-valutazzjoni tar-reat.

Hemm xi tariffi tal-grati jew spejjeż oħra marbuta mat-talba tiegħi?

Le; m'hemm l-ebda tariffa meta talba għad-danni titressaq b'rabta ma' każ kriminali.

Nista' nikseb għajuna legali qabel u/jew waqt il-proċeduri? Nista' nircivha anke jekk ma nkunx qed ngħix fil-pajjiż fejn isseħħ l-proċedimenti?

Bħala l-attur/il-parti li sofriet dannu, inti intitolat għall-assistenza legali tiegħek stess waqt il-proċedimenti legali. Pereżempju, dan japplika fil-każ ta' reat vjolenti serju, reat sesswali, abbuż domestiku, jew każijiet oħra meta jkun hemm ħtieġa ċara għall-assistenza. Jekk tixtieq tircievi assistenza legali bħal din, tista' tinnotifika l-pulizija jew l-uffiċċju tal-prosekutur, li mbagħad iressaq it-talba tiegħek quddiem il-qorti, li mbagħad tiddeċiedi jekk tiġix allokat jew le avukat għall-iskopijiet tal-attur. L-avukat għall-iskopijiet tal-attur jista' jipprovdni għajuna u appoġġ tul il-proċess kollu, u jhejji u jsegwi wkoll l-kawża għad-danni. Jekk tingħata avukat għall-iskopijiet tal-attur, l-Istat iħallas għalih.

Meta tista' l-qorti kriminali tiċhad jew tirrifjuta li tiddeċiedi dwar it-talba tiegħi kontra l-awtur tar-reat?

Normalment mhuwiex normali li l-qorti tiċhad pretensjoni fuq delitt imressqa b'rabta ma' każ kriminali, anki jekk formalment dan ikun possibbli.

Li jiġri xi drabi huwa li l-qorti tissepura l-ipproċessar tal-każ kriminali u l-każ tad-delitt. Dan jista' jiġri jekk it-talba għad-danni tkun ikkumplikata jew ma tkunx giet ippreparata kif suppost u bħala riżultat ta' dan, l-ipproċessar tal-każ kriminali jiġi ttardjat. Il-fatt li dawn is-sugġetti jiġu sseparati jfisser li l-ewwel tittiehed deċiżjoni dwar il-każ kriminali, imbagħad il-qorti tisma' l-każ dwar id-delitt f'data aktar tard. Konsegwenza ta' dan hija li l-prosekutur ma jkunx jista' jibqa' jgħin biex tiġi segwita l-pretensjoni li tirriżulta mid-delitt. Generalment ikun aħjar għall-parti li sofriet dannu jekk il-każ dwar id-delitt jiġi mhejji b'mod suffiċjenti sabiex tkun tista' tittiehed deċiżjoni dwaru b'rabta mal-każ kriminali.

Nista' nappella kontra din id-deċiżjoni jew infittex mezzi oħra ta' rimedju/sodisfazzjon?

Il-qorti dejjem għandha tipprovdni struzzjonijiet dwar kif tappella. Dawn l-istruzzjonijiet jistabbilixxu l-kondizzjonijiet għal appell fis-sitwazzjoni rilevanti.

Kumpens tal-assigurazzjoni normalment ma jkunx soġġett għall-każ dwar delitt li jkun instema' fil-qorti, li jfisser li l-ħsara jew id-dannu jista' jiġi rrapportat lill-kumpanija tal-assigurazzjoni.

Dan li ġej japplika fir-rigward ta' kumpens għal ħsara kriminali. Jekk l-awtur tar-reat jista' jħallas id-danni, it-talba dejjem għandha ssir kontra l-awtur tar-reat l-ewwel. Jekk l-awtur tar-reat ma jstax iħallas, u l-parti li sofriet dannu ma tistax tiġi kkompensata b'mod ieħor għall-ħsara jew għad-dannu li hija tkun sostniet, il-kumpens għal ħsara kriminali jista' jifhallas anki jekk il-parti li sofriet dannu ma ħaditx azzjoni fuq pretensjoni ta' delitt kontra l-attur tar-reat.

Jekk ningħata kumpens għall-ħsarat mill-qorti, kif nista' niżgura li s-sentenza tiġi infurzata kontra l-awtur tar-reat u x'għajuna nista' nikseb biex niżgura dan?

Ladarba s-sentenza tkun ħadet effett legali, il-qorti tibgħatha lill-Awtorità Żvediza għall-Infurzar (*Kronofogden*). L-Awtorità Żvediza għall-Infurzar imbagħad ser issaqsk jekk għandek bżonn xi għajuna biex tinforza t-talba tiegħek. Jekk int tgħid iva, l-Awtorità Żvediza għall-Infurzar tinvestiga l-assi tal-awtur tar-reat. Jekk huwa/hija j/tkun j/tista' j/fhallas, it-talba tiħallas. Jekk, madankollu, l-awtur tar-reat ma jkunx jista' jħallas, int tiġi nnotifikat mill-uffiċjal tal-infurzar. Jekk il-ħsara jew id-dannu tiegħek ma ġiex ikkompensat mill-assigurazzjoni tiegħek, inti intitolat għal kumpens mill-Istat għal dannu kriminali.

L-aħħar aġġornament: 09/11/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.